

FÁZI PLÁNOVÁNÍ

- Volba výzkumného souboru

2. fáze: plánování – volba cílového souboru

Cílová populace = základní soubor

Skupina lidí, které spojuje přítomnost/nepřítomnost zkoumaného jevu

Kritéria inkluze = kritéria **zařazení** = co musí jedinec splňovat, aby byl zařazen do výzkumu

Kritéria exkluze = kritéria **nezařazení** = co když jedinec má, nesmí být ve výzkumu

Výběrový (výzkumný) soubor

Reprezentativní skupina vybraná s cílové populace ovlivní výsledky výzkumu

- velikost souboru,
- reprezentativnost souboru,
- nediskriminace jedinců,
- velké množství těch co odmítnou se účastnit,
- zkreslení z již netestovaných proměnných

Vyčerpávající soubor

Výzkum je uskutečněn u všech jedinců cílové populace

Správná volba je klíčová pro validnost tvrzení
Interní validita = platnost tvrzení v cílové populaci
Externí validita = do jaké míry lze tvrzení generalizovat na celou populaci

soubor =
cílová
populace

Výběrový
soubor

2. fáze: plánování – volba výzkumného souboru

NÁSTROJ	Náhodný	Záměrný
K náhodnému výběru je nezbytné znát všechny členy cílového souboru. Při výběru je uplatňován princip náhody (losování, mechanické pravidlo = např. každý pátý na seznamu)		
Mnohé způsoby výběru výzkumného souboru lze tedy využít u náhodného i záměrného výběru. Záleží na postupu výběru konkrétního subjektu.		
Jednoduchý náhodný výběr	✓	✗
Mechanický náhodný výběr	✓	✗
Účelový expertní výběr	✗	✓
Skupinový výběr	✓	✓
Vícenásobný (vícestupňový) skupinový výběr	✓	✓
Stratifikovaný (oblastní) výběr	✓	✓
Kvótový výběr	✓	✓
Kriteriální výběr	✓	✓
Párový výběr	✗	✓
Snowball metoda	✗	✓
Oportunitní namátkový výběr	✗	✓
Sebevýběr – anketní výběr	✗	✓
Výběr výzkumného vzorku prostřednictvím sociálních sítí	✗	✓

2. fáze: plánování – výběr výzkumného souboru

- **Jednoduchý náhodný výběr:** ze všech osob cílové populace jsou vylosováni ti, co budou zařazeni do výzkumu
- **Mechanický náhodný výběr:** ze seznamu všech osob cílové populace je vybrán např. každý pátý, nebo každý jehož přímení začíná na: K a R a B a P.....
- **Účelový expertní výběr:** uplatnění převážně v kvalitativním výzkumu – zcela subjektivní výběr výzkumníkem
- **Skupinový výběr:** určitá skupina lidí (např. jedna nemocnice a výzkumný soubor tvoří sestry tam pracující)
- **Vícenásobný (vícestupňový) skupinový výběr:** výběr skupiny vyššího řádu, posléze nižšího řádu (např. vybrána, poté klinika, poté oddělení, poté konkrétní jednotlivce....)
- **Stratifikovaný (oblastní) výběr:** všichni z cílové populace jsou rozčleněni na menší odlišné skupiny (např. absolventky SZŠ, VOZŠ, Bc., Mgr.) a z každé skupiny jsou pak vybráni členové výzkumného souboru
- **Kvótový výběr:** cílovou populaci tvoří 30 % žen a 70 % mužů snažíme se tyto parametry dodržet i ve výzkumném souboru

2. fáze: plánování – výběr výzkumného souboru

- **Kriteriální výběr:** vybírám výzkumný soubor dle zastoupení určitého kritéria (např. kuřáci)
- **Párový výběr:** výběr dvou co nejvíce podobných skupin (věk, pohlaví, vzdělání), u jedné skupiny se proměnná vyskytuje a u druhé ne
- **Snowball metoda (metoda nabalování):** osoba cílové skupiny a se stává informátorem (dává nám kontakt na další osobu nebo jí předloží výzkumný nástroj) a nově kontaktovaní se opět stávají informátory a celý cyklus se opakuje
- **Oportunitní namátkový výběr:** testujeme kohokoliv, kdo je zrovna ochoten se nechat testovat
- **Sebevýběr – anketní výběr:** testujeme ty, co na základě výzvy chtějí být součástí výzkumného souboru
- **Výběr výzkumného vzorku prostřednictvím sociálních sítí:** velké riziko toho, že informace získáme od osoby, které nesplňuje požadavky cílové populace.

2. fáze: plánování – volba velikosti cílového souboru

Kvantitativní výzkum

- Čím větší tím lepší
- Při srovnávání skupin je třeba dosáhnout vyrovnaného početního zastoupení v jednotlivých skupinách

Kvalitativní výzkum

- Sběr informací se provádí do doby nasycení = další zdroj informací přináší informace, které již víme z předchozích případů

FÁZI PLÁNOVÁNÍ

- Volba metody sběru dat

2. fáze: plánování – volba výzkumného nástroje

NÁSTROJ	KVANTITATIVNÍ	KVALITATIVNÍ
Přestože některé z výzkumných nástrojů lze použít jak u kvantitativního tak u kvalitativního výzkumného dizajnu, jejich konstrukce a způsob sběru dat je pro odlišný.		
Dotazník	✓	X
Rozhovor	✓ Strukturovaný (defecto dotazník vyplněný za asistence výzkumníka)	✓ Polostrukturovaný, nestrukturovaný
Pozorování	✓ Strukturovaný záznamový arch sledování počtu výskytu jevu	✓ Pořízení videonahrávky podrobný rozbor
Rozbor psaného projevu	✓	✓ Např. zkoumání deníku nebo, eseje na určité téma
Rozbor kresby	X	✓
Experiment	✓	X

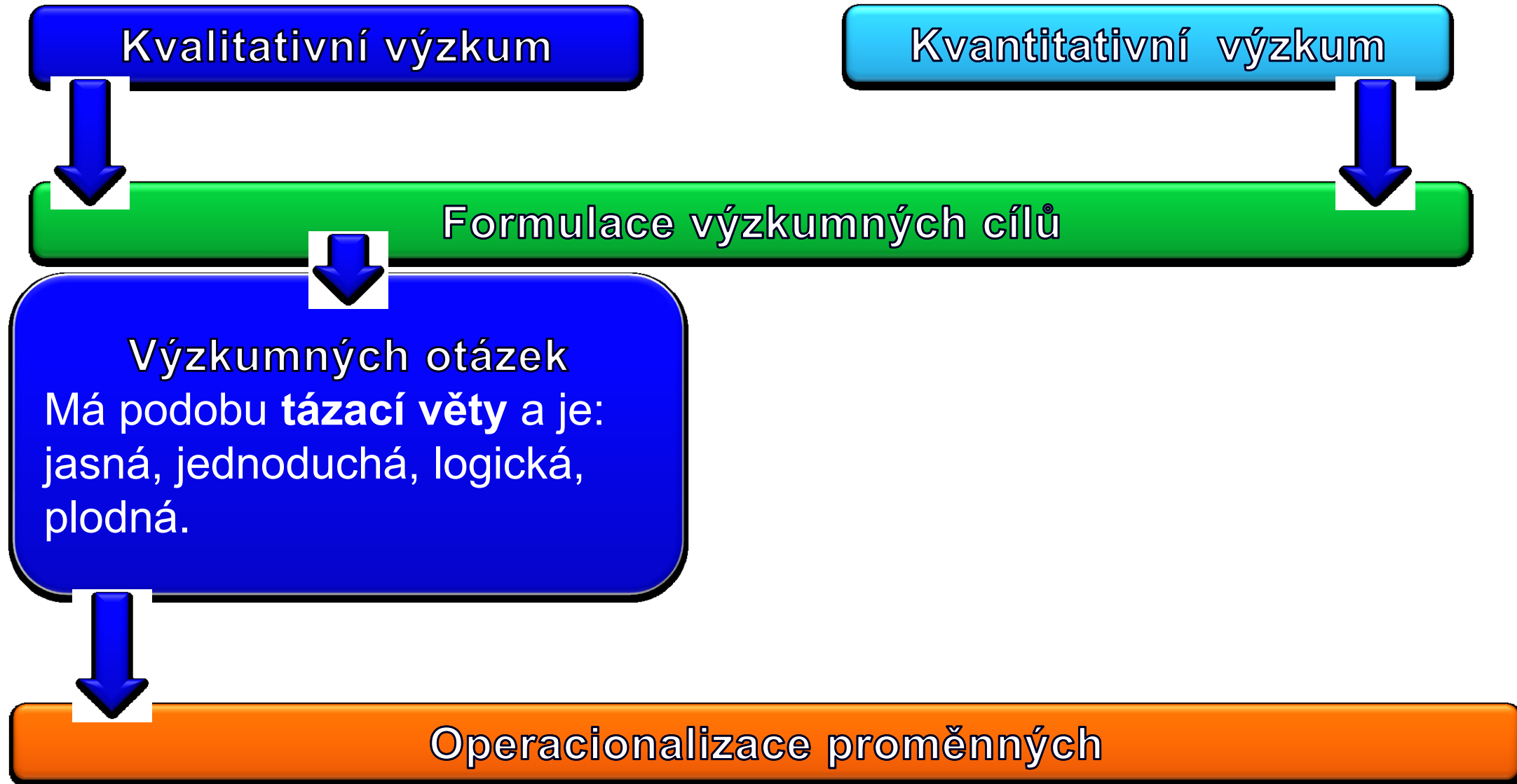
2. fáze: plánování – volba výzkumného nástroje

- Chování lidí na veřejném místě – **POZOROVÁNÍ**
- Chování lidí v soukromí – **ROZHOVOR** nebo **DOTAZNÍK**
- Zkoumání názorů, pocitů, víry, hodnot - **ROZHOVOR** nebo **DOTAZNÍK** nebo **POSTOJOVÉ ŠKÁLY**
- Schopnosti jedinců – **STANDARDIZOVANÉ TESTY**

FÁZI EMPIRICKÁ

- Formulace cílů/hypotéz/výzkumných otázek
- Tvorba výzkumného nástroje

3. fáze: empirická – formulace cílů, výzkumných otázek

Formulace výzkumné otázky a cílů – kvantitativní výzkum

Zkoumá jak výskyt jevu ovlivní výskyt druhého jevu.

Délka porodu
Poporodní poranění

Faktory, které mohou výskyt jevu ovlivňovat

1. krok

Prenatální cvičení
(To co chci zkoumat)

Faktory, které mohou výskyt jevu ovlivňovat

Faktory, které mohou výskyt jevu ovlivňovat

Formulace výzkumné otázky

2. krok

P – rodičky

I – prenatální cvičení

C – vliv na průběh porodu (délka porodu, poporodní poranění)

O – vliv prenatálního cvičení na průběh porodu

3. krok

Vyjádření výzkumné otázky větou (tázací věta):

Jak ovlivňuje prenatální cvičení rodičky průběh porodu?

4. krok

Formulace cílů výzkumu:

Zjistit prenatálního cvičení rodičky na délku porodu.

Zjistit prenatálního cvičení rodičky na poporodní poranění.

Formulace výzkumné otázky a cílů – kvalitativní výuku

Zkoumá jaký jev je
(jaké jsou jeho charakteristiky)

2. krok

Vyjádření výzkumné otázky větou:

(tázací věta):

Jak prožívají **syndrom vyhoření** **zaměstnanci ZZS**?

3. krok

Konkrétnější výzkumné otázky (tázací věta):

Jak prožívá **syndrom vyhoření** v rovině **biologické** **zaměstnanec ZZS**?

Jak prožívá **syndrom vyhoření** v rovině **psychické** **zaměstnanec ZZS**?

Jak prožívá **syndrom vyhoření** v rovině **sociální** **zaměstnanec ZZS**?

Jak prožívá **syndrom vyhoření** v rovině **pracovní** **zaměstnanec ZZS**?

Formulace výzkumné otázky

1. krok

P – **zaměstnanci**

I – **syndrom vyhoření**

Co – **Zdravotnické záchranná služba (ZZS)**

Definovat konkrétnější úhel pohledu:

Biologická

Psychická

Sociální

Pracovní

3. fáze: empirická – obsahové zaměření hypotéz a výzkumných otázek

Existenční

- Popisuje doposud nepopsané jevy

Nomologické

- Jejich potvrzením či vyvrácením vzniká nová teorie

Opisné

- Popisují vztahy mezi jevy

Vysvětlující

- Vysvětlují vztahy mezi jevy

Rozdíl mezi proměnnými nesměrový

- Zjistí rozdíl neurčí směr ani velikost rozdílu (je/není rozdíl mezi $\uparrow$ a $\downarrow$)

Rozdíl mezi proměnnými směrový

- Zjistí rozdíl a určí jeho směr ($\uparrow$ muži více než $\downarrow$)

Rozdíl mezi proměnnými kvantifikovaný

- Ukazuje velikost rozdílu

Zdroje

BÁRTLOVÁ S., SADÍLEK P., TÓTHOVÁ V. Výzkum v ošetrovatelství. Brno, Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, 2008. ISBN 978-80-7013-467-2.

BRABCOVÁ, J a kol. Skoč! Aneb reálný život, Plzeň: Grafia 2005, ISBN 80 -902340-7-9

<http://knihovna.upol.cz/lf> (vzdělávání, DSP).

DISMAN, M. Jak se vyrábí sociologická znalost. Karolinum, Praha 1993, 2005.

FARKAŠOVÁ, D. A kol. Výzkum v ošetrovatelstve. Martin: Osveta, 2006.

ISBN 80-80632-286.

HENDL, J. Kvantitativní výzkum: základní metody a aplikace. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.

HUŠÁK, V. Jak napsat publikaci? Jak připravit prezentaci?, Olomouc: LF UP 2007, ISBN 978-80-44-1736-3.

CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

KUTNOHORSKÁ, J. Výzkum v ošetrovatelství. Praha: Grada, 2009. ISBN

978-80-247-2713-4.

MAZALOVÁ, L. *Kapitoly z výzkumu v ošetrovatelství*, Olomouc: Fakulta zdravotních věd 2016. Dostupné:

http://old.fzv.upol.cz/fileadmin/user_upload/FZV/DSP_Osetrovatelstvi/Skripta/Kapitoly_z_vyzkumu_v_osetrovatelstvi.pdf

PLEVOVÁ I, et al. Ošetrovatelství. I Praha: Grada, 2011. ISBN 9788024735573.

PUNCH, K. *Úspěšný návrh výzkumu*. Translated by Jan Hendl. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008. 230 s. ISBN 9788073674687.

ŽIAKOVÁ, K et al. *Ošetrovatel'stvo teóra a vedecký výzkum*, Martin: Osveta 2003, ISBN 80-8063-131-X

<http://www.e-metodologia.fedu.uniba.sk/index.php/o-ucebnici/ako-citovat.php>

[https://www.google.cz/search?q=Testov%C3%A9+krit%C3%A9rium&ie=utf-8&oe=utf-8&client=firefox-b-](https://www.google.cz/search?q=Testov%C3%A9+krit%C3%A9rium&ie=utf-8&oe=utf-8&client=firefox-b-ab&gfe_rd=cr&dcr=0&ei=GEe6WeTHCKGE8QfBkYXoCQ)

[ab&gfe_rd=cr&dcr=0&ei=GEe6WeTHCKGE8QfBkYXoCQ](http://www.google.cz/search?q=Testov%C3%A9+krit%C3%A9rium&ie=utf-8&oe=utf-8&client=firefox-b-ab&gfe_rd=cr&dcr=0&ei=GEe6WeTHCKGE8QfBkYXoCQ)

http://home.ef.jcu.cz/~birom/stat/cviceni/09/p_value.pdf

Hodně zdaru při výzkumu